

บทที่ 5

บทสรุป

จากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยจำแนกตามตัวแปรคือ ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 319 คน จาก 49 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 49 คน และครูผู้สอน จำนวน 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที(t-test) และทดสอบค่าเอฟ(F-test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ข้อค้นพบ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง

1.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการควบคุมชั้นเรียนและการแก้ปัญหานักเรียน รองลงมาคือ การให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอน

1.2 ด้านการเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเป็นที่ปรึกษาและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือ การสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การชี้แนะกระบวนการจัดการเรียนรู้

1.3 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสร้างความเข้าใจและความตระหนักในการทำงานเป็นทีม และการวางแผนและตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ครุร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและร่วมแสดงความชื่นชมยินดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การลดความขัดแย้งภายในกลุ่มโดยกระบวนการทำงานเป็นทีม

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน และการจัดชั้นเรียนและการจัดครูเข้าสอน รองลงมาคือ การส่งเสริมให้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรกำหนด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การนิเทศ ติดตามผล และประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน รองลงมาคือ การส่งเสริมให้มีการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน และการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การจัดงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยจำแนกตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวม ตำแหน่งที่ต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในทุกด้าน ตำแหน่งที่ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อสภาพการ

ดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวม โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันจะมีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อเทียบรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีระดับการดำเนินงานนิเทศภายในมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันจะมีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาหลักสูตรและด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ส่วนด้านที่มีสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาที่พบว่าสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานนิเทศภายใน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา กุลสุวรรณ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า พบว่าผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับที่สังด์อุทรานันท์(2530, หน้า 202-203) กล่าวไว้ว่า “การนิเทศภายในโรงเรียนจะสำเร็จได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ หากขาดความร่วมมือจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด การนิเทศจะไม่มีโอกาสพบกับความสำเร็จได้ และทุกคนจะต้องตระหนักถึงความเข้าใจว่า การนิเทศภายในโรงเรียนนั้นเป็นการทำงานร่วมกัน เพื่อช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมงานให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น การนิเทศไม่ใช่เป็นการบังคับ ชูเชิงขู่ หรือคอยจับผิดแต่ประการใด” และปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 310 - 311) ที่ได้กล่าวไว้ว่า “การนิเทศต้องถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ มีความเป็น

ประชาธิปไตย เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นความร่วมมือ ร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่ เป้าหมายที่ต้องการ”

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารหรือผู้นิเทศมีภาระงานมาก ขาดการวางแผน การเตรียมงานนิเทศที่ดี และไม่มีเวลาปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงเลิศ ตีรธรรมเจริญ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินการ ปัญหา และอุปสรรค การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา – อุปสรรค ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบปัญหาในเรื่องดังนี้คือ ขาดบุคลากรที่จะทำการนิเทศ ผู้นิเทศมีงานที่รับผิดชอบมาก ไม่มีเวลาในการนิเทศ นิเทศไม่ต่อเนื่อง ผู้นิเทศไม่เข้าใจในเรื่องการนิเทศ ขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน ขาดการวางแผนและการเตรียมการที่ดี ขาดสื่อและเครื่องมือในการปฏิบัติการนิเทศและการประเมินผลการนิเทศ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นิเทศ ขาดความรู้และทักษะในเรื่องดังกล่าว จึงดำเนินการได้อย่างไม่เต็มรูปแบบ หรือไม่ต่อเนื่อง ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องปรับปรุงและพัฒนาอย่างเร่งด่วน เพราะจากงานวิจัยหลายเรื่องของกลิดแมน(1990 อ้างอิงใน สายซ้อ ทองสุข, 2546, หน้า 21) ได้ชี้ให้เห็นว่าครูที่ได้รับผลการย้อนกลับเกี่ยวกับการสอนของตนมากที่สุด จะเป็นผู้ที่มีความพอใจการสอนมากที่สุด

2. จากผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน มีข้อที่น่าสนใจดังนี้

2.1 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวม ตำแหน่งที่ต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนนั้นมีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียนที่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารนั้นจะมีบทบาทเป็นผู้นิเทศภายในและถือว่าการนิเทศการศึกษานั้นเป็นงานในความรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับที่สังด์ อุทรานันท์ (2530, หน้า 202 - 203) ได้กล่าวถึง หลักการนิเทศภายในที่สำคัญไว้ข้อหนึ่งว่า “ผู้บริหารโรงเรียนต้องถือว่าการนิเทศการศึกษา เป็นงานในความรับผิดชอบ

ของผู้บริหารโดยตรง สำหรับการนิเทศนั้น ผู้บริหารอาจจะดำเนินการเอง หรือมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทนก็ได้” ส่วนครูผู้สอนนั้นจะเป็นผู้รับการนิเทศเสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีงานหรือหน้าที่หลักคือการสอน ดังนั้นผู้บริหารและครูผู้สอนจึงมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในที่แตกต่างกัน และทำให้มีความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ความแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจอร์น (Jeran, 1975, อ้างอิงใน สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์, 2551, หน้า 76 - 77) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวังผู้ทีนิเทศในโรงเรียน ประถมศึกษานอกระบบโรงเรียนที่เน้นการทำงานเป็นทีมและรายบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายจะศึกษาว่าการที่ให้โรงเรียนบริการด้านการนิเทศจะเป็นการช่วยปรับปรุงการเรียนการสอน ในโรงเรียน ประถมศึกษานอกระบบโรงเรียนได้มากที่สุด โดยสอบถามจากกลุ่มศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่ ครู ในรัฐ โคโรลาโด ผลการวิจัย พบว่า ครูใหญ่กับศึกษานิเทศก์ มีความเห็นตรงกันมากกว่าครูใหญ่กับครู หรือศึกษานิเทศก์กับครู

2.2 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการดำเนินงานนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่อเทียบเป็นรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่จะมีระดับการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันจะมีระดับการดำเนินงานนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ยกเว้นด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ที่มีระดับการดำเนินงานนิเทศภายในไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันจะมีความแตกต่างกันในด้านจำนวนบุคลากร และงบประมาณ โดยโรงเรียนขนาดเล็กนั้น มีจำนวนบุคลากรน้อย ขาดบุคลากรที่จะทำการนิเทศภายใน หรือผู้นิเทศมีงานที่รับผิดชอบมาก ไม่มีเวลาในการนิเทศ นิเทศไม่ต่อเนื่อง และด้านงบประมาณก็มีจำนวนจำกัด เนื่องจากงบประมาณที่จะนำมาพัฒนาโรงเรียนนั้น คิดตามจำนวนของนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนขนาดเล็กจึงได้รับงบประมาณน้อยและไม่เพียงพอ ที่จะนำมาสนับสนุนการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในด้านต่างๆให้มีประสิทธิภาพได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ ป้อมบุบผา (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี ผลวิจัยพบว่า สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสนธยา ผลหมู่ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัด สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ในด้านกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ทั้ง 2 ด้าน และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

คงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนด กรอบแนวทางในการควบคุม กำกับ และนิเทศติดตามผลโรงเรียนในสังกัด เพื่อส่งเสริมและ สนับสนุนให้ผู้บริหาร และครูที่มีประสบการณ์ในโรงเรียนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ สามารถดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสนับสนุน ด้านสื่อ เทคโนโลยี และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นให้แก่โรงเรียนอย่างเพียงพอและทั่วถึง อันจะส่งผลต่อ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ผู้ศึกษาค้นคว้ามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โรงเรียน ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม ดังนี้ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ควรทำการวิเคราะห์ ข้อมูลจากการสังเกตการสอน และให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนแก่ครูผู้สอนเพิ่ม มากขึ้น ด้านเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ ควรมีการชี้แนะกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้แก่ ครูผู้สอนเพิ่มมากขึ้น ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ควรใช้กระบวนการทำงานเป็นทีมเพื่อ ลดความขัดแย้งภายในกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ด้านการพัฒนาหลักสูตร ควรมีการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพิ่มมากขึ้น และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ควรจัดสรร งบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ควรสนับสนุน สื่อ เทคโนโลยีที่

ทันสมัย วิธีการและบุคลากรให้เพียงพอต่อความต้องการจำเป็น ตลอดจนให้ความสำคัญในการกำกับ นิเทศ ติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษา

2. การกำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ควรเน้นที่ทักษะกระบวนการมากกว่า บทบาทการนิเทศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระยะเริ่มแรก เพราะจะทำให้ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ มีประสบการณ์และทักษะในการปฏิบัติงานด้านการนิเทศภายในโรงเรียนสูงขึ้น อันจะส่งผลให้ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารสถานศึกษา และครู เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะในการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง โดยเน้นทักษะกระบวนการนิเทศภายใน และหาแนวทางให้ผู้ทำหน้าที่นิเทศมีเวลาสำหรับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน โดยใช้กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่กว้างขวางในระดับจังหวัด เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ควรศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียน เพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนดังกล่าวทำให้ครูมีความพึงพอใจระดับใด มีความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเอง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นหรือไม่